

Šumavský lesnický rod Paleczků/Palečků byl vskutku mimořádný. Vždyť ve čtyřech jeho pokoleních v letech 1813 až 1957 se vyskytovalo neméně než sedmadvacet zaměstnanců ve službách knížat ze Schwarzenbergu. Nosili zelenou kamizolu, ať už jako mladší výpomocné síly, mladší hajní, hajní, nadhajní, adjunkti, či nadlesní. Stojí za zmínku, že tvar příjmení Paleczek nepochází z němčiny ani polštiny. Rodina Paleczků pocházela původně ze vsi Chlumec mezi Č. Krumlovem a Č. Budějovicemi, jak se dá vysledovat až do 16. století. Právě v těchto dokumentech je příjmení zapisováno s „cz“, a tak lze tento staročeský tvar mít za prokázaný.

K počátku lesnických tradic Paleczků se vztahuje příběh o nemalé historické události, dochovaný v rodině ústním podáním. Tehdy můj předděd Paul Paleczek (1781 - 1859) z Radostic u Kamenného Újezda prý zachránil život schwarzenberskému knížeti Josefu II. (1769 - 1833). Když se po prudké letní bouři rozvodnil potok Polečnice a pod krumlovským zámekem vystoupil z břehů, přijížděl právě od Červeného Dvora v kočáru kníže Josef a chtěl přejet most. Zuřící vodou vystrašení koně se na předmostí lekli a splašili se. Kočí přitom spadl z kozlíku a neovládaný povoz s knížetem vjel přímo do povodně.

Pacholek od koní ze zámeckého pivovaru v Kvítkově Dvoře (Favoritenhof) Paul Paleczek byl právě na cestě domů, když uviděl, co se děje. Srdnatě skočil do rozvodněného potoka, chopil se otěží a bezpečně vyvedl koně i s kočárem na pevnou půdu. Kníže děkoval svému zachránci s dotazem, jak by se mohl odměnit. Tu se Paul vyjádřil, že by rád vstoupil do knížecí lesní služby. Schwarzenberg souhlasil a věc byla zpečetěna podáním rukou a silným stiskem. Týden nato Paul obdržel výzvu, aby se ohlásil na lesním ředitelství v Krumlově. Byl přidělen k revíru Neuthal (Nové Údolí) jako hajný u revírníka Kaspara Böhma (1756 - 1859). Tolik ústní podání.

Tento příběh se stal pravděpodobně v červenci 1813, čemuž nasvědčuje několik dokladů. V krumlovském archivu se nachází potvrzení, že Paulu Paleczkovi byl přidělen pozemek o třiceti korcích (8,62 ha) „in den Tussetreutern bei der todten Au (v stožeckých gruntech u Mrtvého Luhu), tzv. Hutschenau, reskriptem hospodářského úřadu dnem 14. 8. 1813. V archivu se nachází i potvrzení o vykonání myslivecké a věrnostní přísahy knížeti dne 6. 9. 1814. V únorové zprávě (1815) revírníka Böhma z Nového Údolí je zmiňován Paul Paleczek jako hajný nově zřízeného hájemství „in der Hutschenau“ (Hutschenbach), tedy v části podél potoka Hučiny u dnešního Černého Kříže (Stožec čp. 15). Hajný Paul Paleczek obdržel stavivo rozhodnutím schwarzenberského stavebního úřadu a sám vybudoval roubené stavení, do kterého se s rodinou nastěhoval v roce 1832.

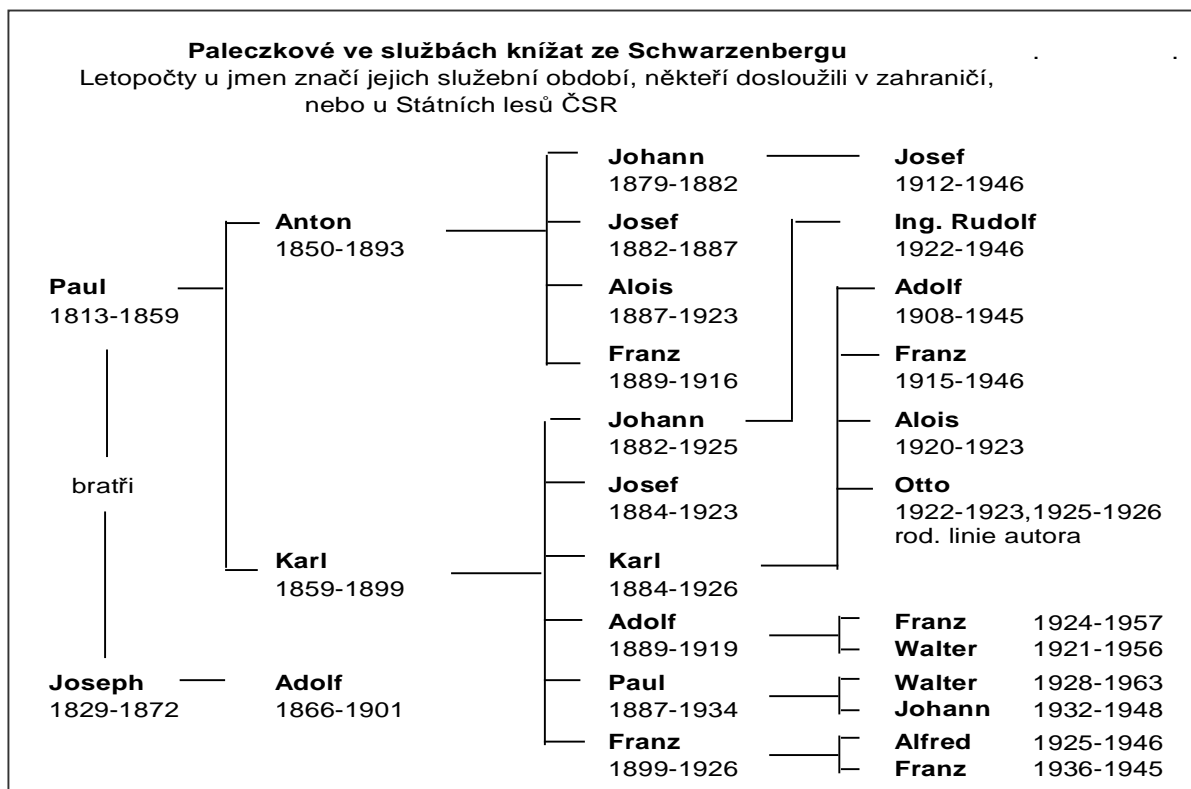
Domek byl dvakrát přestavěn Paulovým synem Karlem (1823 - 1899); v roce 1856 bylo položeno dřevěné vodovodní potrubí, roku 1899 provedena přestavba srubu na kamenný domek. Můj děd Otto Paleczek (*10. 9. 1904 Lenora čp. 22, matriční zápis o křtu je na MÚ Volary, + 19. 1. 1986 Offenbach - Hessensko) sepsal na sklonku života vzpomínky, z nichž je také zmínka o zřízení hostince Paleczek. Ten zařídil v domku čp. 15 zároveň i jako penzion pro turisty v roce 1910 nejmladší Karlův syn Franz (1875 - 1926). V okolí tu totiž bylo mnoho dělníků, kteří byli zaměstnáni na stavbě třech železničních tratí. Ty se protínají v Černém Kříži: směr na Stožec (Tusset), Nové Údolí (Neuthal), Haidmühle, Freyung a Passau, druhá

vede směrem na Želnavu (Salnau) a Horní Planou (Oberplan) a konečně trať na Volary a Prachatice. Někteří dělníci přijeli dokonce až z Itálie. Dne 15. 7. 1912 byl zahájen provoz trati z Nového Údolí přes Černý Kříž do Volar.

Místo hajného v Hutschenau se dosud dědilo i s pozemkem, jako zákup pro nejmladšího syna. Jenže Franz navázal obchodní vztahy s bavorskými pašeráky, což ho vedlo k zanedbávání služebních povinností. Proto mu lesní ředitelství v Horní Plané toto hájemství vypovědělo. U Černého Kříže byla ustanovena pro tento lesní úsek nová hájovna (čp. 36), kam přišel nový cizí hajný. Johan Artinger však tak zcela cizí nebyl, šlo totiž o švagra Franzovy sestry. Paleczkovi přidělili hájemství Uhlíkov (Uhligstal). Poslední majitel čp. 15 byl Franz Paleczek mladší (1902 - 1974), který ale neuměl hospodařit, pročež se ohromně zadlužil. Nakonec v létě 1934 ztratil majetek při prodeji v dražbě v září téhož roku, kdy se stal vydražitelem Albert Ullmann ze Sv. Prokopa. Hájenka čp. 36 dosud stojí a na svém štítě stále nese jelení paroží. Posledním schwarzenberským hajným (1937 - 1945) tam byl (lednu 2001 dosud žijící!) pan Adolf Essl, narozený v dubnu 1901. Také domek v Černém Kříži (Stožec č. 15) ještě stojí a stále je v něm hostinec, který v září 1925 také navštívil spisovatel Karel Čapek.

Podrobnosti o všech lesnicích z rodu Paleczků jsou shrnuty v časopise Obnovená Tradice č. 13/96, str. 17 - 22 (vydávaný Historickým spolkem Schwarzenberg). Vyprávění o „zelené krvi“ Paleczků se však sluší doložit alespoň jejich přehledem. Tedy se neprohřeším a přidávám jej na konec.

Fotografie: Knížecí nadhajný, bratři Paleczkové - Johann (1855 - 1950, vlevo) a Karl (1859 - 1937, vpravo).
Foto Karl Paleczek (1895 - 1973), Johannův syn, Č. Krumlov, asi 1930.

Praděd autora Karl Paleczek (1859 - 1937), knížecí nadhajný. Foto Karl Paleczek (1895 - 1973), Šatava na Šumavě 1919.

Literatura: Ing. Miroslav Vaněk, CSc.: Walter Paleček (1900 - 1967).
Šumavský kalendář 1992, Vimperk 1991.

Raimund Paleczek: Po stopách předků. Obnovená Tradice VII, č. 17, České Budějovice 1997.
Raimund Paleczek: Svědkové času ... Obnovená Tradice IX, č. 18, České Budějovice 1998.